

Ghid introductiv în accesibilizarea paginilor web

În cele ce urmează sunt prezentate câteva informații utile webmaster-ilor care doresc ca site-urile lor să fie accesibile persoanelor cu dizabilități vizuale, în special celor care utilizează un cititor de ecran (screen reader).

Acest ghid introductiv este realizat de către un utilizator nevăzător de internet, iar elementele prezentate ca fiind utile pentru o minimă accesibilitate web sunt alese în așa fel încât să nu aibă influență asupra design-ului site-urilor.

Orice site poate fi accesibil, doar în cazul în care este conceput în întregime în Flash ar fi serioase probleme, în această situație, singura soluție fiind crearea unei alternative text a paginilor, care să conțină cel puțin informația esențială. Mai jos sunt secțiuni care sunt sau ar fi necesare pentru ca o persoană care utilizează un screen-reader să poată naviga cât mai ușor pe un site.

Headingurile

Elementul esențial este **HEADING**-ul. Ar fi recomandată utilizarea a cel puțin un heading în cadrul site-ului, acesta fiind plasat la începutul conținutului, fie el articol sau secvența paginii din care se deschid articolele. De exemplu în cazul unui ziar online care de obicei are multe link-uri, meniuri etc., utilizatorul de Jaws are tendința ca după ce a deschis o secțiune sau un articol să apese tasta "h" care îl duce la primul heading întâlnit. Este atunci foarte simplu ca de acolo să își aleagă mai departe cea ce ar dori după ce a ales ceva din meniul principal sau să înceapă din acel loc să citească conținutul unui articol. Nu contează atât de mult nivelul heading-ului, de la 1 la 6, dar, recomandabil este folosirea celui de nivel 1 în cazul începutului conținutului, astfel încât, dacă mai sunt alte subcapitole, subsecțiuni în cadrul conținutului apărut după încărcarea unei secțiuni principale, să se folosească heading-urile de nivel 2, 3 etc..

Marele avantaj al heading-urilor este că screen-readerul sare direct la ele la apăsarea tastei "h", astfel că nu este nevoie de o deplasare înceată cu săgețile peste toate link-urile, imaginile și alte elemente aflate înainte de conținutul încărcat la apăsarea vreunui link.

Poate fi folosită orice formatare, orice mărime a textului, aliniere etc., screen reader-ul va citi invariabil "Heading Level X - Titlu", unde "x" = 1, 2, 3, 4, 5 sau 6.

ALT-ul pentru imagini

Se impune categoric denumirea imaginilor în cadrul unui site, mai ales dacă aceste imagini conțin text fiind link-uri dintr-un meniu. Se întâmplă adesea ca unele site-uri să aibă un meniu realizat cu anumite programe de creare design, programe care pentru link-uri pun niște imagini. Dacă aceste imagini nu conțin în cod atributul ALT, utilizatorul nevăzător nu va

ști în nici un caz pe ce link se află. De asemenea, dacă este vorba de o siglă sau un banner, utilizatorul nevăzător poate ar fi curios de o mică descriere a imaginii, screen-reader-ul citind în cazul existenței unui ALT: "Graphic - DESCRIERE / DENUMIRE".

Text ajutător ascuns

Este util și foarte important ca anumite informații să fie plasate ascuns în paginile unui site, informații care nu sunt vizibile, dar pot fi citite de Jaws. Foarte comune sunt informații de genul: "Începutul meniului principal", "Sfârșitul meniului principal", Aceste secvențe invizibile, dar citibile cu Jaws, îl pot ajuta pe vizitatorul nevăzător să își dea seama din ce loc anume începe meniul principal și unde se termină, astfel neexistând riscul unei deplasări haotice pe site și confundarea link-urilor din meniu cu alte link-uri. De asemenea, după tag-ul <BODY>, adică pentru majoritatea screen-readere-lor chiar în cel mai de sus loc al paginii, ar fi excelentă o mică descriere a site-ului, ca de exemplu: "În partea stângă se află meniul principal, în partea de sus se află un banner, iar în centru-dreapta apare conținutul; puteți folosi tasta "h" pentru a ajunge direct la conținutul care are la început un heading de nivel 1".

Salt direct la o secvență

Pentru a ajunge direct la o anumite secvență din aceeași pagină, pot fi folosite Same Page Link-uri. Acestea sunt link-uri care, fiind apășate, duc cursorul direct la o anumită zonă setată ca țintă. Seamănă ca utilitate cu heading-urile, dar nu le poate înlocui pe acestea, fiind mult mai ușor de sărit prin apășarea tastei "h". Aceste Same Page Link-uri pot completa accesibilitatea, putând fi setate să ducă vizitatorul la începutul meniului principal sau de la sfârșitul paginii direct la începutul acesteia, în locurile menționate nefiind cel mai probabil plasat vreun heading pentru a ajunge ușor cu tasta "h".

Access Key - scurtături la link-uri

AccessKey este un atribut pentru link-uri, care creează scurtături de taste. De exemplu în pagina celor de la gmail folosind combinația de taste "alt + c" cursorul se plasează pe link-ul scrieți mesaje. Combinațiile de taste pot fi utile în cazul unui meniu din care vizitatorul schimbă des secțiunile, ori ca modalitate de-a ajunge la anumite link-uri importante, ca în cazul site-ului de față, care are definit la primul link din meniul principal un ACCESSKEY="0", astfel existând încă o metodă practică de a lăsa vizitatorul să ajungă ușor și rapid la începutul meniului.

Landmark-urile - Atributul ROLE

Ultimele versiuni de screen-readere au posibilitatea marcării zonelor standard ale paginilor cu "landmarks". Există câteva zone standard pe o oarecare pagină a unui site: zona banner-ului sau a logo-ului, zona meniului principal, zona conținutului central, eventual o zonă cu unealta de căutare în site, eventual o zonă unde există o aplicație flash sau php cu butoane, o zonă cu informații suplimentare (de exemplu temperatura într-o anumite locație) și partea

de jos care conține informații generale (de exemplu Webmaster-ul, designer-ul etc.). Toate aceste zone pot fi marcate după un standard anume, folosind atributul ROLE adăugat la orice tag HTML, avându-l ca parametru pe unul dintre următoarele: ="banner", ="navigation", ="main", ="search", ="complementary", ="application" sau ="contentinfo". Atributul ROLE poate fi folosit în cadrul oricărui tag HTML, , <TD>, <P> etc.. De menționat că, pentru a se păstra un standard, doar parametrii menționați mai sus, deasupra codului HTML, pot fi interpretați de Jaws. Pot fi marcate toate zonele sau cele considerate folositoare pentru un anume site. Marele avantaj este că în acest fel secțiunile unei pagini web pot fi găsite foarte ușor cu tasta ";" (punct și virgulă), care mută cursorul pe landmark-uri în ordinea plasării lor în codul sursă al paginii.

Tag-ul LABEL în formulare

Una dintre problemele frecvente care pot apărea este cea a edit-box-urilor din formulare. Cititoarele de ecran știu să anunțe textul cel mai apropiat de un <INPUT...> ca fiind indicația de completat pentru acesta, însă nu întotdeauna se potrivește, iar unele screen-readere, precum Nuance Talks, folosit pe telefoanele mobile cu Symbian, nu vor spune decât că acolo se află un câmp de editare, fiind posibil ca nevăzătorul să nu știe ce trebuie scris în el. Soluția este eticheta <LABEL>, suficientă pentru a nu mai exista posibile neplăceri.

Detectarea automată a limbii de către cititoarele de ecran

Majoritatea Screen-reader-elor reușesc să detecteze limba unei pagini sau a unei secțiuni WEB dacă acestea sunt marcate cu atributul LANG="x", unde x poate fi "it", "en-us", "en-uk" etc., în funcție de limba existentă.

Jaws are câteva limbi mari în sintetizatorul implicit, Eloquence: engleză americană, engleză britanică, germană, italiană, franceză europeană, franceză canadiană, spaniolă castiliană, spaniolă sud-americană, portugheză braziliană și finlandeză. În mod normal, dacă utilizatorul de Jaws are setat programul pe "Detect language - On", limba se schimbă automat când se ajunge pe o pagină sau pe o secvență de text marcate.

Aceste tag-uri sunt utile mai mult pentru cei care navighează pe site-uri în limba română care au și pagini sau secțiuni în alte limbi. De obicei, neexistând în sintetizatorul Eloquence limba română, nevăzătorii își dezactivează opțiunea "Detect language automatically". Există riscul ca unele programe de realizare HTML să insereze automat astfel de tag-uri, în acest caz fiind necesară o verificare a codului pentru a nu exista riscul să fie paragrafe marcate greșit, aiurea, astfel sintetizatorul tot schimbându-și limba din loc în loc, fapt care va duce la o enervare a vizitatorului.